

Συζήτηση στη Σύγκλητο του Ε.Μ.Πολυτεχνείου* 1983

Κύριε Πρύτανη,

κ.κ. Αντιπρυτάνεις, κ.κ. συνάδελφοι, είναι για μένα μεγάλη η συγκίνηση, μια που προέρχομαι απ' αυτό το Ίδρυμα, να είμαι σήμερα μαζί σας σε μια άκρως ενδιαφέρουσα περίπτωση για το Ελληνικό Πανεπιστήμιο.

Περνάμε πραγματικά μια μεταβατική περίοδο από το παλιό στο καινούργιο κι αυτή η περίοδος θα γιατρέψει πολλές πληγές, που τις έχουμε απογράψει όλοι στο παρελθόν, θα ξεπεράσει οξύνσεις συναισθηματικές, οι οποίες υπήρξαν, θα σταματήσει κάποιους αγώνες που έπρεπε να υπάρχουν κάποτε, αλλά τώρα πρέπει να δώσουν τη θέση τους σε δημιουργική συνεργασία όλων των φορέων και πραγματικά θα πρέπει να πούμε ότι σ' αυτό το κλίμα, σ' αυτή την πορεία προς τα μπρος ήταν αποφασιστικής και καταλυτικής σημασίας η συμβολή του κ. Αθανασιάδη, του κ. Λιάπη και του κ. Σκουλικίδη.

Σε μια περίοδο, που η λασπολογία εξελισσόταν προς όλες τις κατευθύνσεις χωρίς κανένα ντοκουμέντο, στήριξαν την πορεία της μετάβασης του Πολυτεχνείου από το παλιό στο νέο.

Επειδή η αλήθεια πρέπει να λέγεται χωρίς περιστροφές, θα ήθελα να πω ότι στο τελευταίο τεύχος του περιοδικού της Ευρωπαϊκής Ενώσεως των Πρυτάνεων, δυο εκπρόσωποι του Ιδρύματος αυτού, λέγοντας ότι εκφράζουν, με αντικειμενικό τρόπο, τη στάση τους απέναντι στον Ν. 1268/82, είδαν τον καινούργιο νόμο «ως αποτέλεσμα μιας πάλης ανάμεσα στους νεώτερους και με λιγότερα προσόντα, (φοιτητές και ΕΔΠ) και στους Καθηγητές με τα πολλά προσόντα».

Δεν κατάλαβαν πραγματικά τι είναι αυτός ο νόμος και ίσως θα 'πρεπε να πούμε εδώ δυο λόγια για τον νόμο 1268/82 για τη δομή και τη λειτουργία των Α.Ε.Ι.

Ο νόμος αυτός, για πρώτη φορά περνάει στην ουσιαστική αυτοδιοίκηση των Πανεπιστημίων. Λεει, ότι ακριβώς το κλίμα αντίθεσης που υπήρχε μεταξύ Καθηγητών, φοιτητών, ΕΔΠ, κλπ, ανήκει στο παρελθόν. Το ουσιαστικό μήνυμα του είναι: «Ελάτε να φτιάξουμε το νέο Πανεπιστήμιο που θα δουλεύει, που δε θα διευκολύνει, αλλά που επαναλαμβάνω, θα δουλεύει». Και θα δουλεύει γιατί δε θα δρα κατασταλτικά κάποια ομάδα του Πανεπιστημίου απέναντι στις άλλες, αλλά όλες μαζί στο ίδιο τραπέζι θα συζητούν υπεύθυνα κι ισότιμα όλα τα προβλήματα και θα αποφασίζουν. Και «στο ίδιο τραπέζι», δεν σημαίνει κατ' ανάγκη ισοπέδωση, ή της ερευνητικής δουλειάς, ή της αξίας του καθενός, σημαίνει όμως κάτι άλλο, ότι δεν υπάρχει στον κόσμο καλύτερος τρόπος για να λύνεις τα προβλήματα, (ή δεν έχει ανακαλυφθεί, τουλάχιστον μέχρι σήμερα), από τον διάλογο, όταν όμως έχεις διαμορφώσει θεσμικά και πρακτικά εκείνο το κλίμα που είναι απαραίτητο, για να μπορεί να ανθίσει ο διάλογος. Αυτό το κλίμα δεν είναι άλλο από το κλίμα της αμοιβαίας εμπιστοσύνης και του αλληλοσεβασμού.

Όταν δε σέβεσαι έναν Καθηγητή, γιατί δεν είναι άξιος σεβασμού, ότι και να γίνει, όσο σκληρός και να είναι ο νόμος, δεν γίνεται τίποτα.

Όταν σέβεσαι και τιμάς έναν Καθηγητή, τότε πραγματικά γίνεται πολλή δουλειά. Θα σας πω μερικά παραδείγματα:

Θα έχετε ίσως δει ότι οι παρατάξεις των φοιτητών εμφανίστηκαν στην τηλεόραση τις τελευταίες μέρες. Είχατε ποτέ φανταστεί τέτοιες τοποθετήσεις από παρατάξεις; Να λένε, ότι, ναι, πραγματικά το παραξήλωσαμε με τα συνθήματα ή με τις αφίσες κλπ; Η κάθε παράταξη φοβόταν στο παρελθόν μήπως κολλήσει λιγότερες αφίσες και της βγει κάποια άλλη από τα αριστερά.

Τώρα πραγματικά υπάρχει μια άλλη ενωτική – δημιουργική αντίληψη. «Ελάτε να κτίσουμε το καινούργιο Πανεπιστήμιο». Σ' αυτή την πορεία και λάθη θα γίνουν και αντιφάσεις θα υπάρξουν και δυσκολίες στις σχέσεις θα υπάρχουν. Αλλά όμως υπάρχει πριν απ' όλα μια θέληση κυρίαρχη. Να βοηθήσουμε όλοι να προχωρήσει το Πανεπιστήμιο. Και ας δούμε εδώ πως μπορεί να προχωρήσει το Πανεπιστήμιο. Όταν με βάση το Ν. 1268/82, ο φοιτητής θα μπει μέσα στη Γενική Συνέλευση με τόσο αποφασιστική συμμετοχή και με τόσο αποφασιστικές ευθύνες, ώστε να μπορεί να συμβάλει στη διαμόρφωση του προγράμματος σπουδών, δεν θα τον νομιμοποιεί πια τίποτα, να βγει έξω από

* Απόσπασμα Πρακτικού Σύσκεψης, της 27.5.83 με τον Υφυπουργό και το Γενικό Γραμματέα του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, των Πρυτανικών Αρχών, των Μελών της Προηγούμενης Συγκλήτου, των Προέδρων των Τμημάτων και των Εκπροσώπων των Συλλογικών Φορέων του Ιδρύματος.

την τάξη και να μην παρακολουθεί το μάθημα, να μην κάνει τα θέματα. Τίποτε απολύτως δεν θα τον νομιμοποιεί. Γιατί; Γιατί θα το έχει αποφασίσει μόνος του με τη δική του θέληση και γι' αυτό πραγματικά θα έχει αναλάβει τις ευθύνες του ως ώριμος πολίτης.

Η πολιτεία, λοιπόν, του αναγνωρίζει αυτή την ωριμότητα και αυτή ήταν μια πάρα πολύ ριψοκίνδυνη στ' αλήθεια επιλογή. Ο πρεσβευτής της Βουλγαρίας στην Ελλάδα, εκλεκτός συνάδελφος και ακαδημαϊκός εκεί, ο κ. Τοντόρωφ, έλεγε ότι στη Βουλγαρία οι φοιτητές έχουν 5% συμμετοχή. Μάλιστα θεωρούν στον Ν. 1268/82 πολύ ριζοσπαστικό και αριστερό. Εξηγήσαμε στον κ. Τοντόρωφ ότι δεν είναι τίποτε το εξωπραγματικό. Είναι απλά, μια ουσιαστική συμβολή στην αποκατάσταση εκείνου του κλίματος που κατά τη γνώμη τη δική μας θα βοηθούσε να δουλέψουν τα Πανεπιστήμια.

Επειδή στην περίοδο της κατάρτισης αυτού του νόμου υπήρξε πάρα πολύ λασπολογία, ακόμη, και γι' αυτούς που έκαναν τον νόμο, ότι πραγματικά θέλουν να τα γκρεμίσουν όλα, να γκρεμίσουν τους Καθηγητές και να ανεβάσουν κάποιους άλλους, να ισοπεδώσουν τα πάντα, να κάνουν τους Λέκτορες Καθηγητές κλπ., θα 'θελα να πω ότι οι γνωστοί αυτοί λασπολόγοι δεν κατάλαβαν τίποτε, ή ήθελαν, το σωστότερο, να κάνουν ότι δεν καταλαβαίνουν. Είναι 30 χρόνια πίσω από την πραγματικότητα.

Η πραγματικότητα είναι σήμερα, ότι μόνο όποιος συμμετέχει, δουλεύει, και μόνον όποιος συμμετέχει και δουλεύει, αναλαμβάνει ευθύνες και δημιουργικές πρωτοβουλίες. Εμείς αυτό το καταλάβαμε και μέχρι στιγμής δεν πέσαμε έξω.

Θα σας πω παραδείγματα:

Ενώ αγωνιζόμαστε για να βάλουμε μέσα στην τάξη φοιτητές στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης – μιλάω τώρα ως δάσκαλος – τώρα είναι γεμάτα τα Αμφιθέατρα από το πρωί ως το βράδυ. Και σε ειδικές επιστημονικές διοργανώσεις οι φοιτητές δεν αναπαράγουν τα παλιά μόνο συνθήματα, τα οποία είναι πάντα χρήσιμα και έχουν αιώνια αξία, κατά τη δική μου ιδεολογική αντίληψη, (που δεν ξέρω βέβαια αν τη συμμερίζονται πολλοί από σας και αυτό είναι αυτονόητο δικαίωμα σας).

Όχι μόνο συζητούν για αντιϊμπεριαλιστικό, αντιμονοπωλιακό αγώνα και εθνική ανεξαρτησία, αλλά προχωρούν στη σωστή πράξη: πως θα ανακαλύψουμε στην Ελλάδα λιγνίτη, πως θα ανακαλύψουμε πετρέλαιο, τι έρευνα πρέπει να κάνουμε, πόσο πρέπει να δουλέψουμε, πως τα προγράμματα σπουδών, οι διπλωματικές εργασίες και τα θέματα πρέπει να είναι τέτοια, για να συμβάλουν σε μια τέτοια κατεύθυνση, πως πρέπει να δουλέψουμε αποφασιστικά και όχι με διευκολύνσεις γι' αυτά.

Αυτά λοιπόν τα θέματα συζητούν οι φοιτητές με τους δασκάλους τους, που πιστεύουν ότι πρέπει να περάσουμε σ' ένα κλίμα δουλειάς μέσα στο Πανεπιστήμιο.

Χαίρομαι γιατί μου δίνεται η ευκαιρία σήμερα, (επειδή ακριβώς και στο παρελθόν πολλοί από σας θα έχετε ακούσει πολύ άσχημες κουβέντες), να πω γιατί ο νόμος μας πάει τόσο αποφασιστικά και σκληρά μπροστά, στην κατεύθυνση του να δουλέψουν τα Πανεπιστήμια.

Χρησιμοποιούμε θετικά την αξιοπιστία που είχαν κάποια αριστερά κόμματα, κάποιοι αριστεροί συνδικαλιστές (που είχαν την εκτίμηση των φοιτητών και του ΕΔΠ), προκειμένου να πούμε ότι αυτός ο τόπος έχει ανάγκη, τα Πανεπιστήμια του δουλεύουν, γιατί πληρώνονται από τον ιδρώτα του εργαζόμενου λαού, και η αλλαγή δε γίνεται, πλέον με συνθήματα και με ντουντούκες. Σε κάποια περίπτωση βέβαια δεν υπήρχε άλλη διέξοδος. Γιατί, όταν κάποιος στο παρελθόν, εύρισκε πάντα μπροστά του έναν τοίχο από μπετόν, ούτε διάλογο, ούτε τίποτε, αναγκαστικά συρόταν σε άλλες μεθόδους πάλης. Τώρα καλέσαμε τους φοιτητές, να συμμετάσχουν, και μάλιστα με ποσοστό 100% στον αριθμό των δασκάλων. Μόνο που είναι υποχρεωμένοι πλέον, να αποδείξουν την ευθύνη τους.

Γιατί, άμα μπεις μια φορά στη Γενική Συνέλευση και πεις κουταμάρες, πράγματα ατεκμηρίωτα, άμα μπεις δεύτερη φορά, τρεις ώρες μετά την έναρξη της συνεδρίασης, μπορεί, με μαθηματική ακρίβεια, να περιμένεις τα δεινά που ακολούθησαν μετά τον Μάη του 1968 στη Γαλλία, την πλήρη απομεταρρύθμιση στη Γερμανία.

Εμείς όμως, και το φοιτητικό κίνημα, υποτίθεται ότι έχουμε διδαχθεί απ' αυτά και δεν θα αφήσουμε να εξελιχθεί έτσι η κατάσταση.

Πραγματικά, στο χώρο του Πολυτεχνείου – και το λεω με ιδιαίτερη συγκίνηση αυτό- τον τελευταίο καιρό, (και θέλω για άλλη μια φορά να τιμήσω εκλεκτούς και σεβαστούς για μένα συναδέλφους, όπως είναι ο κ. Αθανασιάδης, ο κ. Λιάπης και ο κ. Σκουλικίδης), κρατήθηκε με πάρα πολύ ευστροφία και με σταθερότητα ανοιχτός ο δρόμος αυτός της μετάβασης προς την πρόοδο.

Θάθελα ακόμη να πω πόσο άσχημο θα ήταν, αν μπορούσε κάποιος να εκτιμήσει ότι σ' αυτή τη φάση δεν θα έπρεπε να είναι άτεγκτος, να μη διαλέγει να περάσει από το παλιό στο καινούργιο με ένα αυταρχικό ή μηχανιστικό τρόπο, ή με ένα τρόπο που θα ήταν ιδεατός ίσως, έξω όμως από την κοινωνία. Γιατί η κοινωνία έχει και αντιφάσεις, κι αλλιώς, δεν υπάρχει η διαδικασία της προόδου.

Τώρα όμως ξεκινάμε και έχουμε πάρα πολλές ευκαιρίες μπροστά μας, έχουμε πάρα πολύ δημιουργική δουλειά να κάνουμε και μπορείτε πια ως Ε.Μ.Π. να κάνετε και χωρίς κανένα Υπουργείο Παιδείας, να παρεμβαίνει πλέον στη δουλειά του Πανεπιστημίου. Αυτό είναι το μεγάλο προσόν αυτού του νόμου: Ότι εξασφαλίζει, με την πλήρη κι ουσιαστική αυτοδιοίκηση των Α.Ε.Ι., το κλίμα της δημιουργικής συνεργασίας, που όμως πρέπει να αποδειχнется κάθε μέρα από όλους τους φορείς στην πράξη. Τώρα, μπορείτε να λύσετε ακόμη και το οικονομικό θέμα ως πανεπιστήμιο, χωρίς να σημαίνει αυτό ότι δεν θα πρέπει το Υπουργείο να βοηθάει τα ΑΕΙ με της Δημόσιες Επενδύσεις. Ο Ν. 1268/82 προβλέπει την έκδοση Προεδρικού Διατάγματος για την ίδρυση από κάθε ΑΕΙ, ΝΠΔ ή ΙΔ για την προστασία και αξιοποίηση της περιουσίας του.

Είστε, ως ΕΜΠ, ότι καλύτερο έχει σήμερα η τεχνική στην Ελλάδα. Μπορείτε να συνεργαστείτε και με άλλα Πανεπιστήμια (σε διαπανεπιστημιακό επίπεδο), να προσλάβετε ένα Οικονομολόγο, ένα Κοινωνιολόγο. Στήστε επιχειρήσεις, στήστε δουλειές που θα μπορούν να αναπτύξουν την Περιουσία του Ιδρύματος, δένοντας την εκπαιδευτική κι ερευνητική σας δουλειά και την άσκηση των σπουδαστών με την πράξη και την παραγωγή.

Το Προεδρικό Διάταγμα που θα εκδοθεί, μετά από την κατάργηση της εξωπανεπιστημιακής επαγγελματικής απασχόλησης των καθηγητών, θα καθορίζει ότι οι υπηρεσίες που θα παρέχονται για το Δημόσιο, για τους αγροτοβιομηχανικούς συνεταιρισμούς για την τοπική αυτοδιοίκηση, όταν θα πληρώνονται, θα μπορεί το 1/3 να πάει στους δασκάλους που προσφέρουν τις υπηρεσίες τους, το 1/3 για τις διπλωματικές εργασίες των φοιτητών, (στηρίζοντας ακόμη πρωτοβουλίες των φοιτητών για αυτοδιαχείριση) και το υπόλοιπο 1/3 για έρευνα.

Άρα, δεν θα έχουμε ανάγκη από κανέναν, και το πρώτο πληθυντικό πρόσωπο δικαιολογείται, γιατί κι εγώ περιμένω αυτόν τον νόμο, με την ολοκλήρωση της υλοποίησης του, να μου δώσει την ευκαιρία, να γυρίσω στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης και να δουλέψω ως δάσκαλος, για να αναπτύξουμε τέτοιες δραστηριότητες μαζί με τους συναδέλφους μου και τους φοιτητές, γιατί μπορούμε και θέλουμε να αναπτύξουμε τέτοιες συλλογικές πρωτοβουλίες.

Δεν θα μπορεί συνεπώς κανένας Υπουργός οσοδήποτε προοδευτικός ή μη προοδευτικός, να σταματήσει τέτοιες δημιουργικές εξελίξεις. Διότι απ' τη στιγμή που θα εκδοθεί το Προεδρικό αυτό Διάταγμα, με την ίδρυση ενός τέτοιου Νομικού Προσώπου, το οποίο θα περνάει στο Πανεπιστήμιο αυτές τις δυνατότητες και λειτουργίες, το Πανεπιστήμιο θα μπορεί να δημιουργήσει και σ' αναπτύσσει νέους πόρους και να τους αυτοδιαχειρίζεται αποτελεσματικά, με στόχο την ανάπτυξη της έρευνας και της διδασκαλίας.

Γιατί, με την αθροισμένη συλλογική μας εμπειρία, (που είναι, ότι πραγματικά, ο Πρόεδρος μπορεί να σταματήσει, χωρίς βέβαια να κατανοεί, τα πάντα), θα φροντίσουμε να φτιάξουμε το Προεδρικό αυτό Διάταγμα, έτσι που να μην δημιουργούνται πια προβλήματα. Άλλωστε, η εξουσιοδότηση του Νόμου είναι ρητή πάνω σ' αυτό.

Επίσης, (μια άλλη δυνατότητα), υπάρχει και ένα άλλο Προεδρικό Διάταγμα που καθορίζει τον τρόπο και τις διαδικασίες σύμφωνα με τα οποία μπορεί να παρέχει υπηρεσίες το Ίδρυμα σε εξωτερικούς φορείς, πάντα όμως υπό το φως της δημοσιότητας, της Γενικής Συνέλευσης. Γιατί υπό το φως της Γενικής Συνέλευσης; Διότι δεν πρόκειται ποτέ να χρησιμοποιήσουμε το Πανεπιστήμιο, τους δασκάλους, τους φοιτητές και τους εξοπλισμούς του, για να κάνουμε π.χ. μια μονοπωλιακή επιχείρηση, να παράγει βενζίνη με περισσότερα οκτάνια από μια άλλη. Δεν θα πέσει σ' αυτή την παγίδα το Πανεπιστήμιο. Θα μπορεί όμως το Πανεπιστήμιο να βοηθήσει στην ανάπτυξη ενός καινούργιου εθνικού οπλικού συστήματος. Θα μπορεί το Πανεπιστήμιο να επινοήσει μεθόδους και τεχνικές παραγωγής φθηνής και σωστής κατοικίας για το λαό.

Δηλαδή έχει πολύ σοβαρά πράγματα να κάνει το Πανεπιστήμιο, χωρίς να κοντράρεται και να ανταγωνίζεται με τους επαγγελματίες συναδέλφους μας.

Άρα, λοιπόν, προς αυτή την κατεύθυνση πρέπει να ξεκινήσει συστηματική δουλειά, και εκεί πρέπει να βοηθήσουν πραγματικά και οι φοιτητές και το ΕΔΠ. Γιατί τώρα πια, όπως υποστήριξα πριν από λίγο, έχουν εκλείψει οι λόγοι που έκαναν εμπόλημα την κατάσταση μέσα στα Α.Ε.Ι. Ή για να μην είμαι τόσο πολύ αισιόδοξος, άρχισαν να εκλείπουν και θα εκλείπουν όλο και περισσότερο, όσο η καλή θέληση επιδειχнется απ' όλους τους φορείς της πανεπιστημιακής κοινότητας.

Επιτρέψτε μου ως συνάδελφος να μοιραστώ μαζί σας μερικές σκέψεις για τη δουλειά που έχετε μπροστά σας.

Θα σας παρακαλέσουμε, να ολοκληρώσετε τη σύσταση των Τομέων πολύ γρήγορα, να κάνετε και την κατανομή του προσωπικού στους Τομείς και να φροντίσετε, αν είναι δυνατόν, να μην αναπαραχθεί ο θεσμός της έδρας μέσα από τους Τομείς, να μην υπάρχει καμιά έδρα που να γίνει

Τομέας. Αν βέβαια αυτό γίνεται, γιατί δικό σας δικαίωμα είναι, να το κρίνετε, δικό σας είναι το Πολυτεχνείο, κι εσείς μόνο μπορείτε να το πάτε μπροστά.

Ακόμα πιστεύω ότι δεν θα ήταν σωστό σε ένα Τομέα να υπάρχουν 15 Καθηγητές και σε έναν άλλο να υπάρχει ένας Καθηγητής.

Δεν είναι ούτε κομψό, από άποψη οικονομίας και συμμετρίας, ούτε σωστό επιστημονικά.

Τα νέα προγράμματα σπουδών, νομίζω ότι μπορεί, (και μπορούν και οι φοιτητές και το ΕΔΠ να βοηθήσουν σ' αυτό) και πρέπει να προχωρήσουν πολύ γρήγορα.

Την επόμενη χρονιά πρέπει να προχωρήσουμε πραγματικά με νέα ουσιαστικά κι αποτελεσματικά προγράμματα σπουδών και το κυριότερο σημείο στο οποίο πρέπει να ξεκινήσει μια δουλειά, έστω και μέσα στις εξετάσεις, είναι ο Εσωτερικός Κανονισμός των Α.Ε.Ι. Ο Εσωτερικός Κανονισμός, είναι ο δεύτερος νόμος – πλαίσιο, ο οποίος θα λαμβάνει υπόψη τις ιδιαιτερότητες του Ιδρύματος και θα μπορεί πραγματικά να δείχνει ότι ξεπερνάει και του Υπουργείου Παιδείας τις απόψεις και οποιουδήποτε. Θα μπορεί να λύνει όλα τα προβλήματα που ανακύπτουν και είναι ένας στόχος αποκέντρωσης ουσιαστικός που πρέπει οπωσδήποτε να επιτευχθεί.

Ας δούμε ένα άλλο πρόβλημα τώρα: ο νέος νόμος δεν επιτρέπει να υπάρχουν εξεταστικά προβλήματα, δεν επιτρέπει, το απαγορεύει μάλιστα. Γιατί το απαγορεύει; Διότι μέχρι σήμερα, τα Πανεπιστήμια (όχι ευτυχώς το Ε.Μ.Π.), είχαν καταστεί βιομηχανία εξετάσεων.

Τώρα, επειδή έχει πλατύνει το δικαίωμα της διδασκαλίας (και της εξέτασης φυσικά), δεν είναι ανάγκη, όταν υπάρχει μια ομάδα ενός δασκάλου με 5 φοιτητές να τους εξετάσει, μια που τους βλέπει από το πρωί ως το βράδυ, αφού συνεργάζεται μαζί τους και με βάση το ότι οι φοιτητές υποτίθεται και πρέπει να συμμετέχουν. Δεν μου διαφεύγει ότι σε μερικά Τμήματα δεν συμμετέχουν οι φοιτητές και το άκουσα με πάρα πολύ στενοχώρια και μέσω του Πολυτεχνείου, που είναι γνωστό ότι δουλεύει. Αλλά νομίζω στο σημείο αυτό, ότι είναι χρέος του φοιτητικού κινήματος (και θα το εκπληρώσει στο ακέραιο) και χρέος του Επιστημονικού Διδακτικού Προσωπικού να κηρύξουν το γύρισμα στα μαθήματα πλέον, μια που παίρνουν μέρος αποφασιστικά σ' αυτές τις λειτουργίες, όλοι οι φορείς τους Πανεπιστημίου. Στο εξεταστικό, που ενδεχόμενα θα είναι το κυριότερο θέμα για κάποιους, ίσως επιχειρηθεί να αναπτυχθούν τον επόμενο χρόνο κινήματα από κάποιες αναρχοαυτόνομες τάσεις του φοιτητικού κινήματος. Ακριβώς επειδή όλα φαίνονται ότι μπαίνουν σε μια λογική δουλειάς, εκεί ίσως θα επιδιωχθεί μια τέτοια εξέλιξη. Νομίζω, με γνωστή την ευστροφία που χειρίστηκε αντίστοιχα θέματα η απερχόμενη Πρυτανική Αρχή, (και που βεβαίως ευχόμαστε κι ελπίζουμε ότι θα επιδείξει και η νέα), και με δεδομένη τη βοήθεια των φοιτητών και του ΕΔΠ, ότι δεν θα υπάρξουν τέτοια προβλήματα. Μπορεί να υπάρχει πάντα μια ελαστικότητα στη διαδικασία, μια συζήτηση κλπ. Από το νέο όμως εξάμηνο και μετά είναι σαφές ότι όποιος δεν αποκτήσει τα γνωστικά εφόδια που δίνει ένα μάθημα, με την πλουραλιστική εκπαιδευτική διαδικασία, που καθορίζει ο νόμος, δεν θα το περνάει και φυσικά δεν θα πάει μετά σε κάποιο Φροντιστήριο για να ξαναδώσει σε μια πλασματική δεύτερη περίοδο. Αφού ολοκληρωθεί, σύμφωνα με τον εσωτερικό κανονισμό, η διαδικασία αξιολόγησης και αποτυγχάνει, θα είναι υποχρεωμένος να το επαναλάβει, προκειμένου να είναι έτοιμος, απέναντι στον ελληνικό λαό, να αναλάβει τις ευθύνες που το επενδυμένο κοινωνικό προϊόν πάνω στην εκπαίδευσή του, απαιτεί. Σας ευχαριστώ πάρα πολύ. Σας ευχόμαστε καλή δουλειά και θα είμαστε πάντα δίπλα σε όλους να βοηθήσουμε όσο μπορούμε, αν και το «κουμάντο» πια είναι αποφασιστικά και μόνο στα δικά σας χέρια.

Απαντήσεις σε ερωτήσεις και τοποθετήσεις

1. Για τους τομείς

Πρώτα – πρώτα, και το ξέρετε σίγουρα, θα έπρεπε η διαδικασία της συγκρότησης νέων Τομέων, που θα συνάδουν με την εξέλιξη της Επιστήμης και της Τεχνολογίας να είναι μια υπόθεση καθαρά του Πανεπιστημίου πλέον. Ο Υπουργός Παιδείας κάνει μια επικύρωση της απόφασής σας πλέον, που είναι τυπική.

Όταν διαμορφωθούν οι συνθήκες, κανένας δεν θα σας έλεγε μην κάνετε 10 Τομείς, αν κρίνετε εσείς ότι χρειάζονται.

Θα σας πω δυο παραδείγματα που νομίζω ότι θα βοηθήσουν να δικαιολογήσετε τουλάχιστον τη στάση μας.

Στο Τμήμα Δασολογίας του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης η πρόταση ήταν να ιδρυθούν τουλάχιστον 6 Τομείς και όλες οι παρατάξεις των φοιτητών και όλοι οι δάσκαλοι ήθελαν 6 Τομείς.

Όταν το Υπουργείο Παιδείας ζήτησε να συζητήσουμε το θέμα, απάντησαν ότι «εμείς έχουμε ένα τέτοιο πρόγραμμα που δεν μπορεί να ενωθεί η τάδε επιστημονική περιοχή με την τάδε». Μήπως σκεφτήκατε να αλλάξετε το πρόγραμμα; Αυτό δεν θα ήταν το πιο εύλογο απ' όλα; Διότι ο κάθε Καθηγητής που στο παρελθόν ήθελε να κάνει έναν άλλο Καθηγητή, δημιουργούσε ένα νέο μάθημα. Το δε πρόγραμμα του Τμήματος είναι τόσο πολύ ετερόκλητο, που η πρόταση δεν θα μπορούσε πραγματικά να δικαιολογηθεί με επιστημονικά κριτήρια κανενός ξένου Πανεπιστημίου, (αν υποθεθεί ότι θέλουμε να προσφύγουμε και στα φώτα, απ' έξω).

Δεύτερο παράδειγμα: Τμήμα Ηλεκτρονικών Υπολογιστών της Πολυτεχνικής Σχολής του Πανεπιστημίου Πατρών. Μέλη ΔΕΠ. 2. Πρόταση για ίδρυση 4 Τομέων. 2 μέλη ΔΕΠ σε 4 Τομείς. Θα ήταν αστειό το Υπουργείο Παιδείας αν θα ίδρυε δύο Τομείς που δεν θα είχαν κανένα απολύτως μέλος του ΔΕΠ. Θα ήταν ανυπόστατοι νομικά, επιστημονικά κι ερευνητικά οι Τομείς.

Γι' αυτό λοιπόν λέμε ή τουλάχιστον αυτή είναι η γνώμη η δική μου, ότι θα πρέπει με περισσή φροντίδα να γίνουν οι τομείς. Αλλά βέβαια δεν θα πάμε κόντρα σε καμιά περίπτωση με το Πολυτεχνείο, και βέβαια όχι ειδικά και μόνο με το Πολυτεχνείο. Γιατί ξέρουμε ότι πραγματικά δεν υποστηρίζετε ανεδαφικές απόψεις. Είναι πολύ σωστό αυτό που λετε και έχω επίγνωση κι από το Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης που έχει συμβεί αυτό στο Τμήμα Αγρονόμων και Τοπογράφων Μηχανικών, όπου υπηρετώ:

σ' ένα Τομέα να υπάρχουν 15 μέλη του ΔΕΠ, και σ' ένα άλλο Τομέα ένα ή δύο. Είναι πραγματικό αυτό – αλλά σας λεω ότι μπορείτε στο άμεσο προσεχές μέλλον να το κάνετε, αν παραταύτα επιμένετε, ο κ. Υπουργός, ο οποίος έχει την μεγάλη ευθύνη, ήδη έχει δώσει εντολές και είτε να γίνουν 5 Τομείς.

2. Για τις μετεγγραφές

Αν τυχόν μας πει η Σύγκλητος ότι το ποσοστό 4% των μετεγγραφομένων λόγω κοινωνικών λόγων πρέπει να μείνει, είναι δικαίωμα της Συγκλήτου να εξετάσει, αν οι λόγοι που αναφέρονται, είναι πραγματικοί. Σας λεω ένα περιστατικό που έγινε σε αυτοκινητιστικό δυστύχημα στη Ρουμανία. Ένας φοιτητής έσπασε αυχένα, δύο χέρια, λεκάνη και ήρθε σερνόμενος. Αυτός έπρεπε να μετεγγραφεί, δεν μπορούσε να μη μετεγγραφεί. Αλλά δεν μπορούσε να γίνει περιγραφή στο νόμο.

Να εξαιρέσουμε στον αδελφό της Αθήνας, να πούμε ναι στους αδελφούς της επαρχίας.

3. Για την ερμηνεία του Ν.1268/82

Αν μου επιτρέπετε, κ. Πρύτανη, μια μικρή τοποθέτηση, στα πλαίσια της περισσότερο φιλικής και λιγότερο «ιδρυματικής» μας συνάντησης. Έχουμε κατηγορηθεί τον τελευταίο καιρό, ότι κάνουμε λάθη στον Ν. 1268/ και τον ερμηνεύουμε όπως θέλουμε. Θέλουμε να σας διαβεβαιώσουμε ότι αυτό είναι μια συνειδητή επιλογή και θα χρησιμοποιήσουμε κάθε είδους δυνατότητα να κάνουμε ανοιχτό και ζωντανό στους καιρούς και τις εξελίξεις, το Πανεπιστήμιο. Δεν πρόκειται να μείνουμε πίσω από το δάκτυλό μας να βλέπουμε τα προβλήματα να οξύνονται, να γιγαντώνονται και εμείς να θεώμαστε χωρίς να δίνουμε λύση.

Θα δίνουμε λύση και τις περισσότερες λύσεις θα τις δίνετε εσείς τα ΑΕΙ με τον Εσωτερικό Κανονισμό σας.

Στο διάλειμμα ρώτησε ο κ. Γαλανής, ότι εάν κάπου δεν υπάρχει Διευθυντής Τομέα, τι γίνεται; Ο Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας θα προβλέπει. Χρήη Διευθυντή Τομέα εκεί που δεν εκλέγεται, ή Αναπληρωτής, μπορεί να είναι ο Πρόεδρος του Τμήματος και να μην χρειάζεται και πάλι να ερωτηθεί το Υπουργείο Παιδείας. Δηλαδή όλα τα ζητήματα να τελειώνουν στα Ιδρύματα, όπως συμβαίνει με τα προγράμματα. Τώρα πλέον τα προγράμματα σπουδών, δεν έρχονται στο Υπουργείο Παιδείας. Ποιος θα είναι ο σοφός του Υπουργείου, που θα πει: «Θέλω αυτά τα μαθήματα» ή «κόψτε τα άλλα μαθήματα». Τα προγράμματα σπουδών τελειώνουν στα ΑΕΙ. Το επόμενο έτος βλέπετε, ότι είναι πιο καλό το τάδε μάθημα και πρέπει να προστεθεί ή να αφαιρεθεί το άλλο, το προσθέτετε ή το αφαιρείτε και είναι δική σας υπόθεση.

Ένα άλλο παράδειγμα τώρα: Στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης ετοιμάζεται φέτος προϋπολογισμός της τάξης των 2.500.000.000 δρχ. Ξέρετε ίσως τι συνέβη στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Πόση αντίδραση υπήρξε στο νόμο και πως πραγματικά οι ίδιες οι δυνάμεις του Πανεπιστημίου κατάφεραν να κάνουν τις εκλογές για την ανάδειξη των νέων Πρυτανικών Αρχών.

Όταν εξελέγη ο κ. Δ. Φατούρος, Πρύτανης, τον πλησίασε ο υπεύθυνος των Οικονομικών Υπηρεσιών και του ψιθύρισε στο αυτί, ως μη ώφειλε, διότι όποιος είναι δημόσιος υπάλληλος πρέπει να έχει την

πολιτική ευθύνη, την ευθύνη ως πολίτης δηλαδή, να λει τα «σύκα – σύκα» σ' όλες τις διοικήσεις και δικτατορικές και δημοκρατικές και σ' οποιονδήποτε φορέα εξουσίας, ότι «ξέρετε, εγώ είχα βγάλει τον Προϋπολογισμό με 1.050.000.000 δρχ. και με εξανάγκασαν οι προηγούμενοι Πρυτάνεις να τον φθάσω 2.500.000.000 δρχ.

Σκεφτείτε δηλαδή πρόθεση δημιουργίας προβλημάτων στην Κυβέρνηση. Πρότεινα στον κ. Φατούρο να απαιτήσει από τον υπάλληλο αυτόν, (ο οποίος έπραξε παρά τον όρκο του δημόσιου λειτουργού), να κάνει ανοιχτή καταγγελία, διότι δεν μπορεί να ξέρει ένας δημόσιος υπάλληλος τέτοια γεγονότα και να σιωπά.

Είπατε γι' αυτούς που εργάζονται στα Πανεπιστήμια κι ότι χρειάζονται και άλλοι τεχνίτες κ.λ.π. Κάπου, κ. Πρύτανι, χρειάζονται τεχνίτες, αλλά, όπως είπαμε και στο ΕΣΑΠ θα πρέπει να κάνουν τα Ιδρύματα μια αξιόπιστη απογραφή τι προσωπικό θα έχει το κάθε ΑΕΙ και να κάνουν με τις δικές τους διαδικασίες μια ορθολογική αναδιάρθρωση, ώστε να καλυφθούν πραγματικές ανάγκες από διαπιστωμένα υποαπασχολούμενους υπαλλήλους.

Σας φέρνω παράδειγμα πάλι από το Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.

Υπηρετούν π.χ. 120 κλητήρες και δεν υπάρχει κανένας για τη φύλαξη του κτιρίου του Τμήματος Αγρονόμων και Τοπογράφων Μηχανικών. Και είναι αδύνατον να μην μπορεί να υπάρχει προσωπικό, έπρεπε να περισσεύει.

Υπάρχουν όμως παλιοί εδρούχοι, συνάδελφοί μας, οι οποίοι έχουν και ένα αυτοκίνητο και δυο οδηγούς και πέντε κλητήρες και κάποιος έχει και δυο παρατηρητές τηλεσκόπιο στην Κόρινθο, που δεν τους είχαμε δει ποτέ.

Λοιπόν, αυτοί έχασαν τα προνόμια τους και θα φωνάζουν, και θα κτυπάνε. Αλλά κατάλαβαν πια ότι άλλαξε το Πανεπιστήμιο, δεν είναι δοβλέτι κανενός, είναι το Πανεπιστήμιο όλων, και ο καθένας θα δείξει την ωριμότητα του. Υποστηρίζω λοιπόν, ότι πραγματικά θα δείτε με την απογραφή την αξιόπιστη κι αντικειμενική απογραφή, ότι έχετε τόσο προσωπικό που ίσως δεν το ξέρετε.

Όταν αναλάβαμε τα καθήκοντα μας στο Υπουργείο Παιδείας, ρώτησα τον Διευθυντή Διοικητικού, που είναι στεγασμένες οι Υπηρεσίες του Υπουργείου και μου είπε σε τρία κτίρια. Ξέρετε πόσα βρήκα; 12 κτίρια. Βρήκα 12 κτίρια στα οποία στεγάζονται υπάλληλοι που πληρώνονταν απ' το Υπουργείο και διοικούνταν από τον Διευθυντή Διοικητικού και τους οποίους δεν ήξερε ο Διευθυντής Διοικητικού.

Αυτά βέβαια μπορείτε θαυμάσια να τα δείτε και εσείς, στο πεδίο σας, αλλά πρέπει να γίνει μια συστηματική δουλειά. Και σ' αυτή τη δουλειά θα βοηθήσουν όλοι οι εργαζόμενοι στα Πανεπιστήμια.

Επιτρέψτε μου να πω δυο λόγια πάνω σε κάτι που έβαλε ο συνάδελφος από το ΕΔΤΠ. Ακριβώς την κατεύθυνση ότι εμείς τον Ν. 1268/82 τον βλέπουμε με ευρύτητα, καθώς δικός σας είναι ο νόμος και δικός μας είναι, όλων μας. Αν το Πανεπιστήμιο αποφασίσει ότι οπουδήποτε μπορεί να συμμετέχει ο οποιοσδήποτε, αυτό περιλαμβάνει στον Εσωτερικό Κανονισμό του, σύμφωνα με τις διαδικασίες που το ίδιο θεωρεί προσφορότερες.

Όχι να συμμετέχει για να αγωνίζεται, διότι αυτό που είπατε ενωρίτερα, κ. Ζάγκο, δείχνει ότι με παρεξηγήσατε. Ο αγώνας, αν θέλετε να μιλήσουμε με τον τρόπο αυτό συνεχίζεται, ποτέ δεν σταματάει, αλλά βέβαια πρέπει να έχει την μορφή που επιβάλλουν οι αντικειμενικές συνθήκες. Κι αυτό, όποιος χρησιμοποιεί την επιστημονική μεθοδολογία ως εργαλείο ανάλυσης, πρέπει να το έχει πάντα στο μυαλό του. Άλλες οι αντικειμενικές συνθήκες τότε - επανάσταση - άλλες οι αντικειμενικές συνθήκες τώρα – δημοκρατική μεταβολή.

Λοιπόν, μέσα από τον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας μπορούν να λυθούν αυτά τα θέματα.

Κύριε Πρύτανι, αν θεωρείτε και μπορεί να θεωρείτε, ότι ο Παρασκευαστής, που βοηθάει αποφασιστικά στην εκπαιδευτική δουλειά, πρέπει να μετέχει σε κάποιο συλλογικό όργανο, για να μην του μεταφέρει κάποιος τρίτος το τι θα γίνει την άλλη μέρα, μπορείτε να το κάνετε, όπως εμείς στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης στο Τμήμα το δικό μας. Και αν μου επιτρέπετε να σας πω ακόμα κάτι ως δάσκαλος και πολίτης πάνω σ' ένα σοβαρό πραγματικό πρόβλημα, που επιδέχεται δυο θεωρήσεις και δυο πρακτικές επίλυσης.

Επιτρέψτε μου σας παρακαλώ ν' αναφερθώ σ' ένα συγκεκριμένο παράδειγμα. Στις 13-12-82 μιλούσα στο Αμφιθέατρο της Νομικής στην Θεσσαλονίκη στην οργάνωση της νεολαίας του χώρου, που ανήκω ως πολίτης ιδεολογικά και υποστήριξα με επιχειρήματα την ανάγκη να είναι κλειστές οι διαδικασίες των συλλογικών οργάνων. Γιατί όμως τώρα να είναι κλειστές οι διαδικασίες; Διότι παλεύαμε να είναι ανοιχτές χρόνια ολόκληρα, επειδή δεν υπήρχε ούτε καν εικονική συμμετοχή.

Τώρα που έχουμε 100% συμμετοχή των φοιτητών, είναι αστείο να λέμε ότι ζητάμε ανοιχτές διαδικασίες.

Δυο χιλιάδες φοιτητές πείσθηκαν και θεώρησαν ότι αυτή είναι η σωστή κατεύθυνση. Την άλλη μέρα το πρωί στο δικό μας το Τμήμα, που είχαμε και πριν από τον νόμο κατακτήσει τις ανοιχτές αλλά και αποτελεσματικές διαδικασίες τρία χρόνια πριν, βγαίνει ο Πρόεδρος του Φοιτητικού Συλλόγου, ένας εκλεκτός φοιτητής συνάδελφος, μέλος της Γ.Σ. που ανήκει στην ΚΝΕ και λει οί «εμείς εδώ κ. Ρόκο, είχαμε στο παρελθόν κατακτήσει τις ανοικτές διαδικασίες και δεν είχαμε κανένα πρόβλημα λειτουργίας. Γιατί λοιπόν τώρα κλειστές;» Εγώ τι έπρεπε να κάνω, με κοίταζαν οι φοιτητές, που με είχαν ακούσει να επιχειρηματολογώ το προηγούμενο βράδυ, στα μάτια, θα έπαιρνα πίσω αυτά που είπα χτες; Έκανα λοιπόν αυτό που έπρεπε να κάνω ως Πανεπιστημιακός δάσκαλος που οφείλει να αναλύσει τη συγκεκριμένη πραγματικότητα στις κάθε φορά αντικειμενικές συνθήκες και πάντα στα πλαίσια του Νόμου.

Είπα, ότι «ναι στο Τμήμα Αγρονόμων και Τοπογράφων Μηχανικών εμείς είχαμε κατακτήσει τις ανοικτές διαδικασίες από το παρελθόν. Ας πάρουμε λοιπόν τώρα μια ομόφωνη απόφαση της Γενικής Συνέλευσης ότι, αν κάποιος παρακαλύσει τη διαδικασία και δεν μας αφήσει αν τελειώσουμε σε δύο ώρες το χωρισμό σε Τομείς –αυτό που θέλαμε -, (έπρεπε να κάνουμε 5 ώρες και εγώ είπα 2 ώρες) δεν θα τον αφήσουμε να το κάνει». Πήραμε ομόφωνη απόφαση ότι θα πετάξουμε έξω οποιονδήποτε επιχειρήσει να παρακαλύσει τη διαδικασία. Έγινε ανοικτή η συνεδρίαση και αντί να τελειώσουμε σε 5 ώρες την κλειστή, τελειώσαμε πράγματι σε 2 ώρες, με πλήρη την ευθύνη των φοιτητών. Όταν χρειάστηκε να γίνει ψηφοφορία, οι φοιτητές που δεν ήταν μέλη της Γενικής Συνέλευσης, βγήκαν έξω χωρίς να τους πει τίποτε κανείς. Δηλαδή, θάθελα να συνοψίσω, υπάρχουν κατά τη γνώμη μου, δυο τρόποι ν' αντιδράσεις. Ή με εμπιστοσύνη στο μαζικό κίνημα ή με φόβο. Άμα έχεις φόβο, άλλος θα σου αντιπαραθέτει συνέχεια αγώνες. Άμα του λες ότι μαζί παλέψαμε τόσα χρόνια, θα σ' εμπιστευτεί. Μέσα, λοιπόν. Αυτά όμως γίνονται στην πράξη, στη δράση. Π.χ. Είπε κάποιος Γραμματέας στον κ. Μήτση, Πρόεδρο του Οδοντιατρικού Τμήματος προχθές στη Γενική τους Συνέλευση, σ' αντίστοιχη περίπτωση, ότι αυτό είναι απολύτως παράνομο και ο κ. Μήτσης του απάντησε περάστε έξω. Εγώ αποφασίζω. Ήθελαν λοιπόν κάποιοι αναρχοαυτόνομοι να μιλήσουν. Μίλησαν. Μετά ο κ. Πρόεδρος τους παρακάλεσε να βγουν έξω, βγήκαν και έγινε η ψηφοφορία κανονικά. Υπάρχει λοιπόν η διαλεχτική της εμπιστοσύνης κι η διαλεχτική της αντιπαλότητας.

Όταν καταλάβουν όλοι, ότι δεν είναι στη γωνία, δεν έχουν κανένα λόγο να πάνε «κόντρα» στην πρόοδο. Οι φοιτητές είναι προοδευτικοί, οι εργαζόμενοι είναι προοδευτικοί. Είτε δεξιοί, είτε αριστεροί, είτε κεντρώοι. Δεν θέλουν να κάνουν ζημιά, αυτό είναι σίγουρο. Όταν όμως χρόνια δεν λαμβάνουν μέρος στη λήψη των αποφάσεων, αυτοί πια έχουν διαμορφώσει μια «αντίθεση». Ίσως μερικοί από σας θα θυμάστε πολύ καλά τις κινητοποιήσεις του ΕΔΠ, στο ποίο κι εγώ ανήκα μέχρι το 1980.

Πήρα μέρος και στην απεργία των 100 ημερών. Έπρεπε να γίνει αυτός ο κλονισμός που είπε ο κ. Ζήβας. Έπρεπε να γίνει ένας κλονισμός και να περάσουν σημεία μιας άλλης ποιότητας.

Τώρα, είμαστε στην άλλη ποιότητα και πρέπει να αναλάβουμε όλοι τις ευθύνες. Πολλές φορές αποπειράθηκαν κάποιοι να πουν ότι υπάρχει αντίθεση με τους Καθηγητές. Τιμούμε όλους του Καθηγητές. Δεν τιμούμαι φυσικά κανένα Καθηγητή που συνεργάστηκε με τη δικτατορία. Τιμούμε τον άλλο που έχει διαφορετικές αντιλήψεις από τις δικές μας. Τον κ. Αθανασιάδη τον παρακαλέσαμε θερμότατα ν' αναλάβει τη διοίκηση του ιδρύματος μεταβατικά, όπως όριζε κατ' αρχαιότητα ο νόμος. Τον παρακάλεσα κι εγώ προσωπικά να αναλάβει. Και έρχονταν οι φοιτητές –το ξέρουν οι φοιτητές και μπορούν να το πουν και οι παρόντες εδώ- ότι υπήρχαν κάποια προβλήματα. Τους αντιείπαμε ότι εμείς δεν πάμε πίσω, η δημοκρατία ζει και δεν επιβάλλει κανείς τις απόψεις τους στον άλλο. Και πραγματικά αυτό αποδείχθηκε, και ήταν ιδιαίτερης τιμής άξια η παρατήρηση του συναδέλφου του ΕΔΠ που είπε ότι εγώ διαφωνώ με τον κ. Αθανασιάδη σε πολλά θέματα, αλλά είναι έντιμος δάσκαλος και τα έφερε όλα εις πέρας. Αυτό το κλίμα, για σκεφτείτε το, το είχαμε πριν από τρία χρόνια; Το είχαμε κατά την περίοδο της αποχουντοποίησης, όπου γίνονταν οι φοιτητές κυνηγοί κεφαλών και κυνηγούσαν τον έναν, ενώ έπρεπε να αλλάξει η δομή; Η δομή άλλαξε. Το επάνω χέρι δεν το έχει το ΠΑΣΟΚ, γιατί αν το είχε, το ΠΑΣΟΚ θα ήταν μια σαν τις προηγούμενες καταστάσεις με πράσινο χρώμα. Το επάνω χέρι πια, το έχει το Πανεπιστήμιο, αλλά με ενεργή τη συμμετοχή όλων των κινημάτων των φορέων της πανεπιστημιακής κοινότητας. Και το οποίο κίνημα κρίνεται στην πράξη. Αν οι φοιτητές δεν κάνουν καμιά τεκμηριωμένη και σωστή πρόταση, να το ξέρετε ότι οι ίδιοι οι φοιτητές θα αισθάνονται άσχημα. Δεν θα τραβήξουν κανένα αδιέξοδο αγώνα οι φοιτητές. Εμείς

έχουμε εμπιστοσύνη ότι οι φοιτητές, και ωριμότητα έχουν και δουλειά μπορούν να αναλάβουν και σε πολλά θέματα μπορούν να συνεισφέρουν αποφασιστικά.

Πραγματικά εμείς τιμούμε τους φοιτητές, αλλά και δεν τους χαϊδεύουμε. Διευκολυντικό μέτρο για τους φοιτητές από το Υπουργείο Παιδείας δεν θα υπάρξει ποτέ.

4. Για την εξωπανεπιστημιακή απασχόληση και τη συμβολή του Δημόσιου Πανεπιστημίου στην κοινωνία και την παραγωγή

Όπως ξέρετε πολύ καλά δεν έχει προχωρήσει ακόμη το Προεδρικό Διάταγμα για την απαγόρευση της εξωπανεπιστημιακής επαγγελματικής απασχόλησης, όπως είπε ο Πρωθυπουργός στις 4-4-83, γιατί θα συνοδευτεί με παράλληλη αύξηση των αποδοχών του Διδαχτικού Προσωπικού. Επειδή βέβαια πρέπει να είμαστε ρεαλιστές και να απογράφουμε την κατάσταση της οικονομίας, όπως είναι σήμερα και να μην την ωραιοποιούμε, υπάρχει μια δυσκολία. Μπορώ να σας πω όμως τις προθέσεις, όπως έχουν διαμορφωθεί αυτή τη στιγμή στο Υπουργείο Παιδείας, στα πλαίσια των σχετικών οδηγιών του κ. Πρωθυπουργού. Πιστεύουμε, (επειδή ξέρετε πολύ καλά οι μισθοί όλοι είναι συνάρτηση του μισθού του Καθηγητή, και εμείς θέλουμε, επειδή χρόνια παλεύαμε για τον ενιαίο φορέα ακόμη και μελών του μη ΔΕΠ του ΕΔΠ, να γίνει το σωστό), ότι είναι τίμιο και σωστό, ένας Καθηγητής ο οποίος έχει 20 χρόνια υπηρεσία στο Δημόσιο, να φθάνει στο ανώτατο όριο αποδοχών που χορηγεί το δημόσιο, να φθάνει δηλαδή τις 129.000 δρχ. καθαρά. Αυτό είναι τίμιο. Νομίζω ότι βρίσκει σύμφωνους όλους τους Καθηγητές και βεβαίως αναλογικά θα πρέπει να αυξηθούν οι μισθοί όλου του Διδαχτικού Προσωπικού.

Στην κατεύθυνση αυτή όμως μπορείτε να αναλάβετε και εσείς πρωτοβουλίες προτάσεων. Αυτή είναι η τάση και αυτό θα προτείνουμε εμείς στο Υπουργείο Προεδρίας, το οποίο έχει την ευθύνη του ενιαίου μισθολογίου – βαθμολογίου σήμερα.

Μπορείτε να προωθήσετε όμως εσείς και την υλοποίηση των άλλων δυνατοτήτων, που παρέχει ο νόμος και να επιταχύνετε αποφασιστικά, δραστικά τη βελτίωση των αποδοχών του διδαχτικού προσωπικού. Εάν φτιάξετε εσείς το Προεδρικό Διάταγμα για το πώς θα πρέπει να παρέχετε ως ΑΕΙ υπηρεσίες στο δημόσιο τομέα τώρα αμέσως, και ας δούμε ένα παράδειγμα.

Δεν πρόκειται οι Πανεπιστημιακοί Αγρονόμοι Τοπογράφοι Μηχανικοί, που ξέρω, να κάνουν αποτύπωση χιλίων στρεμμάτων. Αυτό μπορεί να το κάνει οποιοσδήποτε επαγγελματίας. Να κάνουν όμως προδιαγραφές για τις χαρτογραφήσεις σ' εθνικό επίπεδο ή το κτηματολόγιο, να κάνουν συνορθώσεις ολόκληρου του εθνικού γεωδαιτικού δικτύου κλπ. ή να βρουν το πώς θα διαφυλαχθούν με φωτογραμμετρικές μεθόδους τα μνημεία μας σ' εθνικό επίπεδο κλπ., είναι μια δουλειά πανεπιστημιακής στάθμης.

Είναι δε, άλλα αντικείμενα, που απαιτούν διεπιστημονική αντιμετώπιση και επομένως δεν μπορούν να αναληφθούν από οποιοδήποτε κι οσοδήποτε μεγάλο γραφείο μελετών. Αυτό μπορείτε να το ξεκινήσετε εδώ και τώρα, γιατί μπορεί η Κυβέρνηση να στηρίζει τέτοιες προσπάθειες. Σας θυμίζω τα λεφτά που διέθεσε ο κ. Λάζαρης, Υπουργός Συντονισμού πέρυσι για διάφορες μελέτες, τα λεφτά που έδωσε ο κ. Τρίτσης, Υπουργός ΧΟΠ εφέτος και πήγαν στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Πρέπει να έχει πάρει και το ΕΜΠ χρήματα για τέτοιες μελέτες. Μπορούν αυτά να συστηματοποιηθούν και να γίνει πραγματική δουλειά.

Τότε μπορεί να πάει αυτό το 1/3 που είπα προηγουμένως (που μπορείτε εσείς να το απαιτήσετε και να το υλοποιήσετε από τώρα) στη αποζημίωση των μελών του Διδαχτικού Προσωπικού που θα δουλέψουν, χωρίς να χρειάζεται να κάνετε δουλειά, που θα σας δώσει μια ιδιωτική εταιρεία κλπ. αλλά συμβάλλοντας για να στηθούν οι δημοτικές και κοινοτικές επιχειρήσεις, οι συνεταιρισμοί κι οι νέες παραγωγικές σχέσεις σε τομείς μιας εθνικής προσπάθειας που στηρίζεται από όλες τις προοδευτικές δυνάμεις.

Μια τέτοια προσπάθεια χρειάζεται κάποιους Συμβούλους. Θα προστρέξει κανείς στην ελεύθερη αγορά, στους αγύρτες ενδεχόμενα, που θα θέλουν να μεγιστοποιήσουν το δικό τους το κέρδος; Δεν είναι καλύτερα τα Πολυτεχνεία, τα Πανεπιστήμια μας να βοηθήσουν;

Ο Δήμαρχος της Καλαμάτας ο κ. Μπένος έχει στήσει τρεις δημοτικές επιχειρήσεις με τη συμφωνία όλων των προοδευτικών φορέων και τη βοήθεια τους. Θα ήθελε πάρα πολύ και κάποιες συμβουλές. Δεν θα μπορούσε ένα Πολυτεχνείο, ένα Πανεπιστήμιο να βοηθήσει; Νομιμοποιείται το Κράτος να πει ότι «σου εγκρίνω, δήμαρχε 5.000.000 δρχ. γι' αυτή τη μελέτη που σε τρία χρόνια προοπτικά θα βοηθήσει, έτσι ώστε να έχουμε τόση προστιθέμενη αξία σε εκείνο τον Τομέα και αυτή τη διευκόλυνση στη διακίνηση της παραγωγής». Σ' αυτά όλα, μπορούν τα Πανεπιστήμια να βοηθήσουν

και εδώ ο καθένας από μας που κάποια περίοδο της ζωής του δούλεψε στην παραγωγή, μπορεί να αποδείξει την ευστροφία του και την εξυπνάδα του και τη δυνατότητα να λύσει προβλήματα. Αυτή η δυνατότητα είναι πλέον ανοιχτή για όλα τα Πανεπιστήμια μας και δεν έχει κανενός είδους ανάγκη επικύρωσης.

Σας διαβεβαιώνω ότι όποιο Σχέδιο Προεδρικού Διατάγματος προτείνετε, αυτό και θα υπογραφεί. Δεν πρόκειται δηλαδή στο Προεδρικό Διάταγμα να αλλάξουμε τίποτε, μια που ο Νόμος απαιτεί τη σύμφωνη γνώμη σας. Αφού θα κάνετε λοιπόν μια σχετική Επιτροπή, κ. Πρύτανη, κι ορίσετε όποιους κρίνετε εσείς καταλληλότερους και αφού θα είναι ανοιχτές αυτές οι διαδικασίες και διάφανες και οι φοιτητές θα ξέρουν ότι απ' αυτό θα ευνοηθούν. Γιατί οι σπουδαστές του Πολυτεχνείου πρέπει να δουλεύουν σε τέτοιες ποιότητας έργα διότι μόνον έτσι δένεται η παιδεία με την παραγωγή. Αυτό είναι κατ' εξοχήν απαραίτητο. Δεν θα δίνονται χρήματα χάρισμα στους φοιτητές. Θα τα παίρνουν, επειδή θα συνεισφέρουν και θα είναι και μεγάλη η ικανοποίηση απ' τη συμμετοχή τους στην εφαρμογή της επιστήμης τους. Αυτό όμως δεν είναι υποχρέωση του Υπουργείου πλέον, είναι υποχρέωση δική σας. Όσο πιο γρήγορα κάνετε το Σχέδιο του Προεδρικού αυτού Διατάγματος, τόσο πιο γρήγορα θα υπογραφεί από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας.

Αυτά τα δυο Διατάγματα, κ. Πρύτανη, πρέπει να εκδοθούν έτσι κι αλλιώς και να γίνει και η τροποποίηση αυτή στο Προεδρικό Διάταγμα 432/82, που θέλετε.

Σας διαβεβαιώνω ότι αυτά μπορούν να τρέχουν χωρίς να τα σταματάει κανείς. Ούτε η Υπηρεσία μπορεί να παρεμβαίνει, ούτε τίποτε. Δεν νομιμοποιείται ένας διευθυντής π.χ. που έχει άλλη αντίληψη, να πει ότι αυτό δεν περνάει. Ό,τι αποφασίσετε εσείς εδώ, περνάει. Αρκεί μόνο να γίνεται με ανοιχτές διαδικασίες.

Ο πιο προοδευτικός νόμος που υπάρχει στην Ελλάδα είναι ο νόμος ίδρυσης του Πολυτεχνείου, που λει ότι μπορείτε να αντιμετωπίσετε προβλήματα της κοινότητας με δική σας πρωτοβουλία.

Το Προεδρικό Διάταγμα, όπως ορίζει ο Ν. 1268/82, πρέπει να είναι προσαρμοσμένο στις ιδιαιτερότητες του κάθε ΑΕΙ. Άρα χρειάζεται η γνώμη του. Έτσι λει ο νόμος.-.

Μα δε θα εκδοθεί το Διάταγμα χωρίς τη δική σας γνώμη. Είναι σαφές. Σας λει ότι η όποια πρόταση σας για την έκδοση του Διατάγματος χωρίς αλλαγή ούτε ενός «ι» θα προχωρήσει προς τα μπροστά. Όμως με βάση τις αρχές που είπαμε το Προεδρικό Διάταγμα μπορεί να είναι ειδικό για κάθε Ίδρυμα. Δεν θα είναι κατ' ανάγκη ενιαίο.-.